SKOGSREVIRET

VÅREN 2012

Allmän överblick s. 4–5

Ledare: När skall stormarna bedarra?	3
Allmän överblick	4–5
Röjningskampanj	6
Fullmäktigeval	7
Plantskogsskötsel	8–9
Metso-programmet	10
Bioenergi	11
Certifiering	12–13
Stormskador	14–15
Personalkarta	16–17

Stormskador s. 6–7

Metso-programmet s. 8

Röjningskampanj s. 14

Styrelse

Otto
von Frenckell
ordförande
Ingå
0400 540 579

Henrika
Husberg
viceordförande
Lappträsk
0400 104 190

Christian
Hildén
medlem
Esbo
050 571 8115

Gösta
Lundström
medlem
Sibbo
040 589 7175

Mårten
Malmström
medlem
Esbo
050 566 5579

Peter
Simberg
medlem
Ekenäs
0400 615 283

Kaj
Sjölund
medlem
Mörskom
0400 711 446

Skogsreviret 2012 | ISSN 1796-377X

Redaktionsråd
Magnus Wiksten
Torolf Finnbäck
Benjamin Leham
Stefan Borgman

Översättnings-granskningar
Ulla Inkeroinen

Tidningens bilder
Torolf Finnbäck
Stefan Borgman

Layout & ombrytning
tt-urex

Tryck
tt-urex

NÄR SKALL STORMARNA INOM SKOGSSEKTORN BEDARRA?

Ledare: Otto von Frenckell

Skogsägare i hela sydvästra Finland fick sin beskärda del av den storm som drog fram genom regionen under annandag jul. Stormskadornas omfattning varierade naturligtvis beroende på olika omständigheter såsom skogens läge, markens fuktförhållanden och beskaffenhet, trädbeståndets ålder och täthet, men framförallt dess hälsotillstånd. Erfarenheterna från upparbetningen av stormskadorna visar tydligt att det i synnerhet är rötangripna granbestånd som i regel har drabbats i större utsträckning.

Stormen påminde oss om hur viktigt det är ur skogsägarens synvinkel att vårda sin skog och sköta om dess hälsa så att motståndskraften mot oönskade angrepp är den bästa möjliga. Erfarenheten visar att angreppen alltid kommer både vid oväntad tidpunkt och av oväntat slag. Är det inte stormar så kan det vara barkborrar, sorkar, torka, frost eller älgar. Trädbeståndet är utsatt för många olika faror under sin omloppstid.

Som skogsägare kan vi ju naturligtvis inte vare sig skydda oss eller gardera vårt skogsinnehav mot alla de faror som den kan utsättas för, men det gäller att göra sitt bästa. Den bästa garantin för att minimera olika skador är att skogen mår bra och har en god tillväxt. Dessa förutsättningar kan vi påverka genom aktiv skogsvård. Är vi passiva och inte gör något i vår skog försämras skogens hälsotillstånd och då skadan förr eller senare blir verklighet kan dess omfattning vara ödesdiger. Dessvärre visar senaste undersökningarna att till och med 25 procent av skogsarealen befinner sig ytterom aktivt skogsbruk. På sikt kan man bara ana sig till vad detta kommer att innebära. Skogen och naturen är inte oföränderlig, ingen skall villföras i den tron att trots att inget härefter görs i min skog kommer den att förbli just sådan jag lämnar den! Naturen är nyckfull och kommer med ständiga överraskningar.

Men även inom organisationsfältet har det stormat och vi ser inga tecken ännu på att den stormen skulle bedarra. Inom jord- och skogsbruksministeriet håller man på att förbereda den översyn av lagen om skogsvårdsföreningar, som man kom överens om i samband med regeringsförhandlingarna. Enligt jord- och skogsbruksministern är alla alternativ fortfarande öppna. Med andra ord kan lagen om skogsvårdsföreningar lika väl slopas som att man enbart gör kosmetiska förändringar i den. Slopas lagen helt kommer både de begränsningar som nu styr föreningarnas verksamhet likaväl som skyldigheterna att försvinna. Föreningarna blir fria aktörer på området likställda alla övriga. Tror man att till exempel skogsvården för alla skogsägare oberoende av skogsinnehavets storlek eller beskaffenhet skall garanteras lika bra som hittills? Att tillväxten i Finlands skogar fortsätter öka som det gjort under de senaste decennierna? Eller att virkesutbudet skulle vara jämnare och råvarutillgången tryggad för den inhemska förädlingsindustrin? Om dessa frågor finns olika åsikter. Det återstår att se vilken syn våra framsynta ansvarsfulla politiska beslutsfattare kommer att ha.

Oberoende av all turbulens kvarstår det elementära; för att vi skall ha friska, välmående, växande skogar i framtiden skall de skötas aktivt. Din skogsfackman på reviret är expert på skogsskötsel. Revirinstruktören kan ge dig råd som beslutsunderlag för åtgärder som gynnar ditt skogsbestånds hälsa och tillväxt. Med dessa aktiva åtgärder är din skog bäst rustad för alla de attacker den utsätts för!

ALLMÄN ÖVERBLICK 2011

Text: Magnus Wiksten

Efterfrågan på skogsindustrins produkter minskade på världsmarknaden under fjolårets andra hälft, vilket ledde till att exportpriserna för många produkter var sjunkande. De finländska företagens priskonkurrensförmåga höll dock en någorlunda nivå till följd av valutakursförändringar och en mera moderat kostnadsstegring än i flertalet konkurrerande länder.

Papprets exportpriser steg med fem procent och kartongens pris med sju procent i jämförelse med föregående år. Massan höll i genomsnitt samma nivå som under 2010. Sågvarornas exportpriser sjönk i genomsnitt fyra procent från 2010. Skogsindustrins lönsamhet försämrades som helhet betraktat i jämförelse med föregående år. I slutet av året gjorde skogsindustrin beslut om nedläggning av anläggningar. För revirets del var Myllykoskis stängning ett beklagligt beslut.

Skogsskötsel

Skogsodlingsarealen inom revirets verksamhetsområde minskade något beroende på att det utfördes mera gallringsavverkningar under år 2010. Under år 2011 förmedlade reviret 1,26 miljoner plantor (1,54 miljoner 2010). Markberedningsarealen förblev på samma nivå som under år 2010 d.v.s. drygt 700 hektar. Arealen utförd planskogsskötsel och iståndsättning av ungskog utfördes på totalt knappa 1600 hektar och målsättningen för året uppnåddes.

Virkeshandel

Under hela året var virkesmarknaden mycket orolig. I början av år 2011 hade industrin tämligen stora mängder virke i lager och under våren var efterfrågan på virke mindre än normalt. Under sommaren verkade efterfrågan att öka och förhoppningar om eventuella prisstegringar fanns. I slutet av augusti var dock den ekonomiska krisen i Europa ett faktum. Oron på marknaden och sjunkande priser på slutprodukter under hösten gjorde att produktionsbegränsningar var allmänna vid många fabriker.

Virkeshandeln på revirets område var livlig och efterfrågan på samtliga virkessortiment var trots allt god. Revirets totala virkesförmedling uppgick under år 2011 till 674 427 m^3. Enligt verksamhetsplanen för år 2011 var målsättningen 650 000 m^3 och således förmedlade reviret lite mera än planerat. Medelpriset under året steg på samtliga virkessortiment jämfört med år 2010.

Skolning och information

Under året deltog revirets personal i ett flertal kurser och fortbildningstillfällen. Personalen hade möjlighet att delta i de traditionella Skogsbrukets vinterdagar i Esbo. I juni gjorde tjänstemännen en studieresa till Tyskland.

För skogsägarna ordnades två skogsfärdighetstävlingar den 6.10, den ena i Lappträsk och den andra i Tenala. Revirets tjänstemän medverkade under året i olika kurser och lantbrukarmöten med aktuell revirinformation. Revirtidningen utkom två gånger. Informationen kompletterades med artiklar i massmedia och facktidskrifter.

Fullmäktige och styrelse 2011

Vårens fullmäktigemöte hölls den 7.4. på Hotell Kungsvägen. I samband med öppningen av mötet konstaterade styrelseordföranden Otto von Frenckell, att skogssektorn genomgår ett omfattande brytningsskede. Skogsindustrins andel av Finlands totalekonomi har minskat kontinuerligt under de senaste åren. Alternativa användningsformer för trä är nu ett måste. Virkeshandeln i Finland i början av år 2011 låg på en mycket

blygsam nivå i landet som helhet. På revirets område fungerade virkeshandeln däremot bra. För såväl tjänstemän, maskinentreprenörer som skogsarbetare har året varit utmanande p.g.a. de stora snömängderna.

Till mötesordförande valdes Urban Silén. Verksamhetsberättelsen och bokslutet för år 2010 fastställdes. Efter att de stadgeenliga ärendena behandlats presenterade direktör Karen Wik-Portin från Kustens skogscentral det regionala skogsprogrammet som uppgörs under år 2011 och godkänns av skogscentralens direktion. Ett genomgående tema i skogsprogrammet är hur vi ska använda skogarna och utveckla skogsbruket i framtiden.

Höstmötet hölls 8.12. på Hotell Kungsvägen. Under öppningen av mötet konstaterade styrelseordföranden Otto von Frenckell, att under året har två stora saker funnits på agendan. Den ena är riksdagsvalet med efterföljande regeringsförhandlingar och den andra den ekonomiska krisen. I regeringsförhandlingarna lyckades skogsägarna få en avvärjningsseger beträffande skogsägaravgiften och fastighetsbeskattningen, men i övrigt drabbades skogsägarna och landsbygden hårt. Framtiden ser osäker ut och sannolikt kommer år 2012 att vara ett svårt år ekonomiskt sett. I ett läge då avsättningen för virke minskar och priserna sjunker är det bättre att skapa en marknad och vara aktiv inom virkeshandeln än att sitta och vänta. Revirets modell har igen visat sig fungera bra och revirmedlemmarna har fått sitt virke sålt till hyggliga priser under år 2011.

Till mötesordförande valdes Kerstin Degerth. Den hektarbestämda skogsvårdsavgiften fastställdes till 3,20 €/ha. Fullmäktige beslöt att höja arvodena för drivningsuppdrag och virkesförmedling med ca 6 % i enlighet med styrelsens förslag. För skogsskötselarbeten tillämpas samma arvoden som under år 2011. Till revisor för revision av revirets räkenskaper och förvaltning år 2012 valdes Bengt Nyholm, CGR och till revisorssuppleant revisionssamfundet Ernst &Young Ab. Efter mötet presenterade revirets utvecklingschef Stefan Borgman skogsägarens webbtjänst SilvaNetti. SilvaNetti är en applikation som gör det möjligt att använda en webb-baserad skogsbruksplan samt att uppdatera figuruppgifterna kontinuerligt efter utförda åtgärder.

Styrelsen höll under året sammanlagt 9 möten. Otto von Frenckell fungerade som ordförande och Henrika Husberg som viceordförande.

Ekonomi

Revirets ekonomi var god under år 2011 och bokslutet visar ett överskott på 81 332 euro (177 689 euro år 2010). Intäkterna från virkesförmedling, drivning samt skogsvård och värderingar uppgick till drygt 1,8 miljoner euro vilket var nästan 60 000 euro mera än budgeterat. Skillnaden mellan förverkligat och budgeterat är beroende av att de flesta virkeslikviderna påskyndades så att de kunde utbetalas före årsskiftet. På detta sätt kunde medlemmarna dra nytta av den lägre kapitalskatten innan den höjdes 2012. Under året uppbar reviret drygt 700 000 euro i skogsvårdsavgifter. På kostnadssidan gick det åt ca 10 000 euro mindre medel än budgeterat. Den största posten på kostnadssidan är personalkostnaderna som uppgår till ca 2,2 miljoner euro.

Övriga händelser som inverkat på verksamheten

Under vårvintern uppmättes på många håll inom reviområdet igen nya snörekord. Det stora snödjupet försvårade arbetet i skogarna. På grund av snön gick det inte att sysselsätta skogsarbetarna på ett kostnadseffektivt sätt, vilket ledde till att skogsarbetarna permitterades under vintern. Hösten var mycket nederbördsrik, vilket medförde att drivningsförhållandena i det närmaste kunde jämföras med menföre. Fram till årsskiftet var marken ofrusen. Under julhelgen drabbades Finland av en häftig storm som fällde ca fyra miljoner m^3 virke. Inom revirets verksamhetsområde stormskadades drygt 100 000 m^3 och värst drabbades skogarna i Västra Nyland.

Översikt över föreningens framtida utveckling

Utsikterna för år 2012 är liknande som för 2011. Det råder en viss osäkerhet på virkesmarknaden p.g.a. att ekonomin i många EU-länder fortfarande är bekymmersam. Virkesimporten som under en längre tid har varit blygsam verkar nu ha stabiliserats på en nivå som är ca 10 miljoner m^3.

Under de närmaste åren sker det antagligen sådana förändringar i samhället som också kommer att inverka på revirets verksamhet. Eventuellt försvinner den lagstadgade skogsvårdsavgiften och möjligen skrivs lagen om skogsvårdsföreningar om. I vilken grad eventuella förändringar påverkar revirets verksamhet är ännu oklar.

RÖJNINGSKAMPANJ

Text: Torolf Finnbäck

Knappt har dammet lagt sig från vinterns avverkningssäsong innan vi börjar med nya projekt. Med dagens effektiva datainsamlingssystem får man lätt fram en bild av hur våra skogar ser ut. Det som våra myndigheter, skogscentralen och skogsforskningsinstitutet, har vaskat fram den här gången är arealen oskötta ungskogar. När denna areal jämförs med hur lite som årligen röjs kan man förstå oron; våra skogar håller på att förbuskas!

I det regionala skogsprogrammet för Kustens Skogscentrals område för åren 2012–15 har man satt upp målsättningar för den skogliga aktiviteten för regionen. Som grund för besluten har man den senaste riksskogstaxeringen. Enligt den har andelen oskötta plantskogar ökat jämfört med den tidigare taxeringen. I det regionala skogsprogrammet är målsättningen för åren 2012–15 för sydkustens del att minst 4300 hektar plantskogar röjs årligen! På Södra skogsrevirets verksamhetsområde betyder det 3300 hektar per år! Enligt skogssertifieringens kriterium nummer 7 skall man med plantskogsskötsel trygga en fortsatt virkesproduktion. För att fylla sertifieringens krav bör minst 60 % av den målsatta arealen i det regionala skogsprogrammet utföras årligen! För revirets del betyder det att minst 2000 hektar ungskogar bör röjas årligen för att vi skall fylla certifieringens krav! För att vi skall nå denna målsättning krävs ökade insatser av alla! Från revirets sida kommer vi aktivt att ta kontakt med skogsägare som har plantskogar som behöver röjas. Plantskogsröjning är ett arbetsskede som nästan alla skogsägare kan utföra själv. Känner man sig osäker på såghantering eller arbetsteknik så är det skogsvårdsföreningens sak att ordna rådgivning. Finns det ett tillräckligt intresse så försöker reviret ordna en eller flera kurser i röjningsteknik. Intresset att delta i en röjningskurs kan skogsägaren meddela sin instruktör eller lämna ett meddelande på revirets hemsida på kundrespons. Har man inte själv möjlighet att utföra röjningsarbetet så kan man köpa tjänsten av reviret. Det är bara att ta kontakt med sin instruktör och be om ett kostnadsförslag.

Här kommer några motiveringar varför det är bra att utföra plantskogsvården:

- i röjda ungskogar styrs tillväxten till de mest värdefulla stammarna
- den första röjningen kommer man sällan undan; endera gör man röjningen i plantskogsskedet eller senare som motoröjning före den första gallringen. En försenad röjning ger vid gallringen ett lägre virkesutfall och en dyrare drivning på grund av klen stamstorlek.
- skötta ungskogar är mera värda vid en eventuellt försäljning av fastigheten
- staten stöder tillsvidare vård av ungskog via KEMERA-understöd.

Alla skogsägare, som har röjt minst en hektar ungskog kan delta i en utlottning om att få sin skogsbruksplan uppdaterad och ansluten till SilvaNetti. Minst två skogsägare per team erbjuds denna möjlighet. SilvaNetti är en webbtjänst för skogsägaren som vill använda den nyaste tekniken. Med hjälp av SilvaNetti håller du dig alltid uppdaterad om läget och du kan planera kommande åtgärder i din skog. De överskådliga temakartorna och sammandragen i SilvaNetti är till hjälp för skogsägaren vid beslutsfattandet och gör det lättare att hålla kontakt med den lokala instruktören vid reviret. Skogsägaren kan också själv skissa upp skogsarbetsområden på kartan med hjälp av ett ritverktyg. De valfria arbetsfigurerna kan gälla skötselåtgärder, områden som ska skyddas, avverkningar osv.

Bekanta dig med SilvaNetti på adressen:
www.silvanetti.fi
Användarkod: Skogsmark
Lösenord: Blåbär

Kontakta din lokala instruktör eller utvecklingschef Stefan Borgman (040-1588815) för mera information. Röjningskampanjen pågår till 31.12.2012.

FULLMÄKTIGEVAL I HÖST

Fullmäktige är revirets högsta beslutande organ och består av 30 skogsägare, som är medlemmar i reviret. Till fullmäktiges uppgifter hör bl.a. att välja styrelse och stadfästa bokslut och verksamhetsplan. På hösten 2012 väljs revirets fullmäktige för perioden 2013–2016.

Viktig roll

Fullmäktiges roll är viktig för revirets verksamhet. Fullmäktigeledamöterna stöder tjänstemännen i deras lokala arbete och deltar i utvecklande av föreningens verksamhet. Fullmäktigeledamöterna har en central roll som budbärare och påverkare då skogsfrågor diskuteras bland skogsägare. Av ledamöterna förväntas ett genuint intresse för revirets verksamhet och skogsbruk i allmänhet.

Rösträtt

En valbestyrelse som förbereder och organiserar valet utses av sittande fullmäktige. Till valbestyrelsens uppgifter hör bl.a. att upprätta ett rösträttsregister. Uppgifterna till rösträttsregistret fås av beskattaren. Rösträtt har varje skogsägare som 1.1.2012 har skog på revirets område och som betalar skogsvårdsavgift. Rösträttsregistret finns till påseende senast fr.o.m. den 8.6 2012. Varje skogsägare kan granska sin rösträtt i registret. Eventuella rättelser av registret skall göras före den 29.6.2012. Kungörelse om valet och framläggande av rösträttsregistret publiceras under vecka 23 i tidningar som utkommer på revirets verksamhetsområde.

Kandidater

Minst två revirmedlemmar har rätt att ställa upp kandidater i valet. Ansökan om uppställande av kandidater skall tillställas valbestyrelsen före den 10.8 2012. Till ansökan skall fogas ett samtycke av varje person som uppställts som kandidat. Valet är politiskt neutralt. På kandidatlistorna får endast finnas kandidatens namn, nummer, hemort och yrke. Höstens val förrättas utan valdistrikt vilket innebär att revirets skogsägare bör aktivera sig så, att i det nya fullmäktige finns representanter från hela revirets verksamhetsområde och att alla skogsägarkategorier blir representerade. Val förrättas inte om det vid kandidatuppställningen finns valbara kandidater till högst det antal personer som det finns ledamöter. Valbestyrelsen kan då fastställa valresultatet på basis av kandidatuppställningen.

Poströstning

Valbestyrelsen sänder de röstberättigade skogsägarna ett brev under v. 35. I brevet ingår kandidatförteckning, röstsedel och returkuvert. Poströstningens sista dag är 21.9.2012. Ovan nämnda tidpunkter är preliminära och det är möjligt att vissa justeringar ännu görs gällande tidtabellen.

Nyved

Köper och säljer rundvirke och energived

Johan Engström
Verkställande direktör
0400 304 963

Kaj Lindén
Virkesförman
0400 304 173

Henrik Holmberg
Virkesförman
0400 988 327

RÖJNINGSTIDPUNKTENS INVERKAN PÅ RÖJNINGSKOSTNADENS STORLEK

Text och bilder: Johan Fagerström

Röjning är en skötselåtgärd inom skogsbruket vars betydelse för beståndets vidareutveckling allt oftare faller i glömska. Med en väl utförd plantskogsskötsel skapar man förutsättningar för avverkningar i framtiden. En utebliven eller försenad röjning innebär däremot stora tillväxtförluster för beståndet, vilket redan i första gallringen märks i form av mindre intäkter för skogsägaren. Själva röjningsingreppet betraktas ofta som dyrt och ointressant vilket också är den huvudsakliga orsaken till att arbetet i många fall blir ogjort. Arbetet skall dock betraktas som en investering för framtiden. Genom att utföra skötselingreppet i tid får man inte bara en välmående plantskog utan sparar lätt mycket pengar i fråga om arbetskostnader i samband med röjningen.

Röjningsbehovet varierar mycket från fall till fall och beror på en mängd olika faktorer. Detta leder till att den optimala röjningstidpunkten är svår att fastställa. Rekommenderade mallar finns, men de kan ändå inte täcka den stora variation som vi har i våra plantskogar. Huvudträdslaget, bördigheten, markberedningsmetoden, samt huruvida första slyröjning är utförd eller inte, är de främsta faktorerna, som påverkar tidpunkten för röjningen. Det är ändå säkrast att varje år följa med hur just ens eget bestånd utvecklas. Redan under en växtsäsong kan det nämligen hända mycket i en plantskog. I tall- och björkbestånd handlar det också om hur väl den naturliga kvistrensningen utvecklas och hur stor risken för älgskador är. Detta gör det ännu svårare att fastställa en optimal tidpunkt för röjningen. I granens fall är det däremot inte nödvändigt med detta kvalitetstänkande. Röjningens huvudsakliga uppgift är här att förhindra att plantornas tillväxt avtar på grund av lövslyets beskuggning. Detta leder till att man i många fall mycket bra kan tidigarelägga röjningen i förhållande till den rekommenderade höjden på 3–5 meter.

Röjningskostnaden är direkt beroende av stubbdiameterns grovlek och tätheten på de stammar, som avlägsnas vid en röjning. Dessa två faktorer påverkar arbetsinsatsen, som kostnaden i grund och botten baserar sig på. Grundregeln är att ju tidigare plantskogsskötseln utförs desto klenare är de borttagna stammarna och desto snabbare går arbetet. Röjningstidpunkten är alltså den avgörande faktorn för hur mycket röjningen kostar. Genom att utföra den egentliga röjningen i ett så tidigt skede som möjligt kan man minimera arbetskostnaden. Den förmånligaste tidpunkten för den egentliga röjningen av gran är då lövslyet ännu är klent och då granarna hinner växa undan lövslyet efter utglesningen. Enligt tidigare utförd forskning infaller lämplig tidpunkt då granarna är 2–2,5 meter höga. Framförallt på bördigare marker finns risken trots allt för att man med en så här tidig röjning kan bli tvungen att utföra en andra röjning i ett senare skede. En röjning till kan dock ofta utföras istället för förhandsröjning inför första gallringen.

Röjningskostnaden skjuter snabbt i höjden, vilket leder till att en fördröjning med ingreppet snabbt ökar tidsåtgången för arbetet och således även kostnaderna. Tidigare uträkningar har visat att den dyraste strategin är att lämna den första röjningen ogjord och vänta med den egentliga röjningen tills beståndet uppnått en höjd på 5–8 meter. En sådan här fördröjning kan i värsta

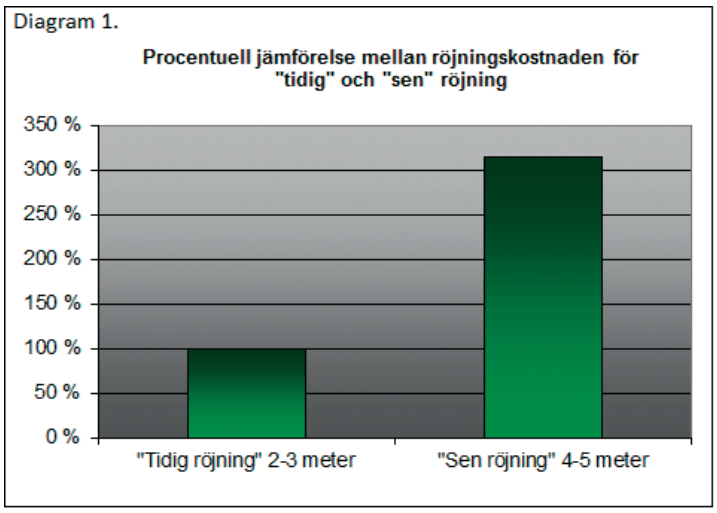

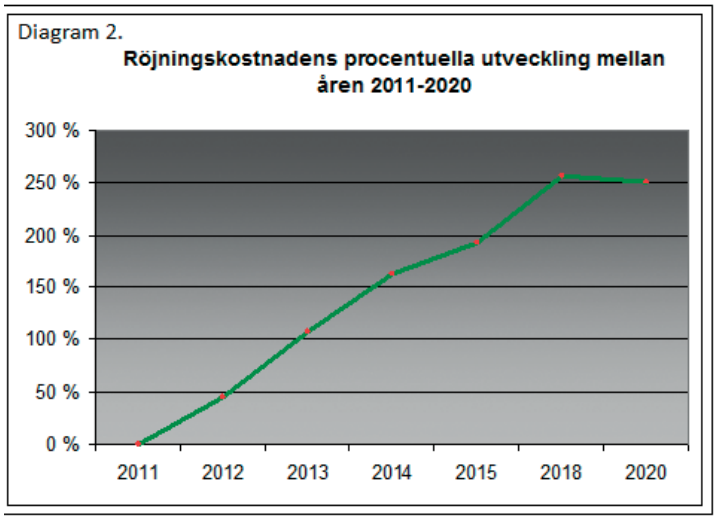

Diagrammen ovan är exempel på hur röjningskostnaden utvecklas med åren. Diagram 1. jämför kostnaden utgående från beståndets höjd medan diagram 2. visar kostnadsutvecklingen under en 10 års period. Uppgifterna är hämtade från mitt examensarbete.

En utebliven första röjning kan leda till att en "tidig" egentlig röjning vid 2 meters höjd är ett måste. Bilderna ovan är tagna från ett 10 årigt granbestånd där lövslyet hade tagit över beståndet. Den övre bilden är tagen före röjningen medan den undre är tagen drygt ett år efter röjningen.

fall öka kostnaden för arbetet med ca 100€/år. Forskare i Sverige har även påvisat att en tidig röjning vid 2 meter går dubbelt snabbare än en sen röjning vid 5 meter. Detta innebär att röjningen vid 5 meter blir dubbelt dyrare än den vid 2 meters höjd.

I mitt examensarbete, som jag utförde våren 2011 inom skogsprogrammet vid Yrkeshögskolan Novia, behandlade jag röjningstidpunktens inverkan på röjningskostnadens storlek i granbestånd. Undersökningens mest centrala frågeställningar var då att redogöra för hur mycket kostnaden årligen ökar i ett bestånd, samt hur beståndets höjd förhåller sig till kostnadens storlek. Detta baserade sig på inventering av verkliga bestånd, simulering av beståndsuppgifterna mellan åren 2011–2020 samt uträkning av röjningstaxor för alla tidsperioder. Resultaten tyder på att röjningskostnaden i medeltal skulle höjas med 62€/ha per år. Resultaten visar också att röjning, då beståndet är 2–3 meter, skulle vara över 3 gånger billigare än att skjuta upp röjningen tills beståndet uppnått 4–5 meters höjd. Likheter med dessa resultat hittar man i tidigare utförd forskning både från Sverige och Finland. Hela examensarbetet hittas på Theseus.fi med sökordet "Johan Fagerström".

När man diskuterar röjning av ungskog brukar det vara oundvikligt att lyfta fram Kemera-stödet. Kemera-stödet eller statstödet för hållbart skogsbruk har länge fungerat som en "morot" för att skogsägaren skall utföra plantskogsskötseln bättre. Tragiskt nog har detta i många fall lett till att man väntar med röjningsingreppet tills man är säker på att det går att lyfta statsstöd för arbetet. Under denna väntan kan man mycket väl ha förlorat de pengar stödet är värt i form av extra arbetskostnader för röjningen och i värsta fall kan största delen av plantorna, som man investerade i då förnyelsen gjordes, vara förstörda. Hur framtiden för Kemera-stödet ser ut är ännu öppet, vilket innebär att det numera är skäl att inte skjuta upp röjningsarbetet i väntan på statstöd. Hela systemet kan mycket väl förändras inom den närmaste framtiden. Man borde istället noggrant följa med hur beståndet ser ut och göra skötselingreppen utan dröjsmål, där behov finns. Det är oftast det bästa både för säkerställandet av beståndets optimala utveckling och för skogsägarens ekonomi.

VAD HAR DET BLIVIT AV METSO- PROGRAMMET?

Text: Rolf Wickström

Revirinstruktörens arbete är mycket mångsidigt och under de senaste åren har jag varit involverad i ett tiotal miljövårdsprojekt. Oftast har objekten varit virkesrika och drivningstekniskt utmanande. Branta sluttningar där man skulle ha varit tvungen att vinscha virket eller förnyelsemogna bestånd som är så bördiga att det har varit ifrågasatt att man skulle lyckas med förnyelsen. Ibland har marken varit så mjuk att det skulle ha varit riskfyllt att anvisa området som ett arbetsfält. Oftast har områdena gränsat till ett lagobjekt och sålunda fyllt kriterierna för METSO-finansiering. Om man dessutom anar att skogsbeståndet är mycket rötskadat eller stockprocenten blir mycket låg för att trädstammarna har en dålig teknisk kvalitet, kan det vara en ganska intressant ekonomisk lösning att ingå ett miljöstödsavtal.

I några fall har man velat värna om sin närmiljö, men genom att grunda ett naturskyddsområde inte behövt lida ekonomiskt av att man inte fått avverkningsinkomster från sin skog.

Det frivilliga skogsskyddsprogrammet METSO som inleddes 2008 är nu inne på sitt femte år. Tanken med skyddsprogrammet är att skydda mångfalden i södra Finlands ekonomiskogar.

Inom revirets verksamhetsområde har 66 miljöstödsavtal (392,6 ha) uppgjorts med skogscentralen. Totalt har det utbetalts 763 772 € (1 945 €/ ha/ 10 år) åt skogsägare i ersättning för utebliven inkomst. Mest har det skyddats gammelskogar med död ved (184,6 ha), trädbevuxna torvmarker (112,9 ha), närmiljöer kring småvatten (22,8 ha).

Under samma tidsperiod har NTM-centralen gjort fastighetsaffärer med skogsägare på 195 ha för att grunda skyddsområden, medelpris 4836 €/ ha. Privata skyddsområden har grundats på 118 ha och ersättningen för virkesmängden har varit i snitt 7220 €/ ha. Tidsbundna avtal har gjorts på 32 ha – ersättning i medeltal 1838 €/ 20 års period.

Man koncentrerar sig på tio livsmiljöer som skall trygga mångfalden. Dessa är:

- Lundar
- Gamla skogar med mycket död ved
- Närmiljöer till småvatten (källor, bäckar, sippervattenytor)
- Virkesrika kärr, samt dessas kantzoner
- Svämskogar, sumpmarker
- Trädfattiga solexponerade sluttningar
- Områden som omfattas av landhöjningen längs kusterna
- Virkesrika kulturbiotoper (skogsängar, -beten)
- Kalkhaltiga bergsområden
- Övriga berg, stup, rasbranter, stenfält.

Det finns två olika alternativ att skydda skog inom METSO-programmet.

• Miljöstöd via Finlands skogscentral. Då skall objektet helst innehålla ett av skogslagens skyddsvärda biotoper. Det går att förstora miljöstödsområdet ytterom lagobjektet om området ger tilläggsvärde åt livsmiljön. Skogsägaren får ersättning för inkomstbortfallet och förbinder sig att låta området vara utanför ekonomibruk i tio år. Efter att tioårsperioden gått ut återgår området till ekonomibruk eller så kan man förlänga miljöstödet för ytterligare tio år. Ersättningen är skattepliktig kapitalinkomst. Man kan också utföra miljövårdsprojekt, t.ex. återställa en källa eller en lund.

• NTM-centralen (ELY-keskus) är avtalspart om man vill uppgöra ett privat naturskyddsområde eller sälja ett område med skyddsvärden till staten. Ersättningen för virkesbeståndet är skattefri inkomst. Även markbyte med staten kan komma i fråga. Ibland kan tidsbundna avtal på 20 år ingås. Området som skyddas är ofta större i areal än miljöstödsavtalen med skogscentralen.

Ifall du har ett skogsområde med miljövärden som du hellre vill spara oavverkat, men ändå få ersättning för utebliven inkomst, kan du kontakta revirets personal. Den har kännedom om hurudana objekt som uppfyller kraven. Man kan även direkt ta kontakt med Finlands skogscentrals eller NTM-centralens lokala miljörådgivare.

TVÅ BIOENERGIPROJEKT I REVIRET

Nu är det klart att vi kommer att ha två bioenergiprojekt i reviret under detta år. Båda projekten är bekanta för revirets medlemmar från tidigare.

I projektet Flisvärme till Västnyland är huvudmålet att vi i reviret kan ge konsultativ hjälp med byggandet av värmeanläggningar som använder flis som råvara.

Det andra projektet heter Bioenergi Kusten som är ett utvecklingsprojekt vars övergripande mål är att främja användningen av och tillgången till lokalt fasta biobränslen för uppvärmning och energiproduktion. Strategin för projektet är att främja värmeföretagandet och energidrivningen.

Båda projekten finansieras genom ”Programmet för utveckling av landsbygden i fasta Finland” d.v.s. med EU och nationella medel. Landsbygdsprogrammet har som mål att bevara livskraft och verksamhet på landsbygden, att förbättra miljön och att trygga en hållbar utveckling genom användning av förnyelsebara naturtillgångar.

Efter att större delen av alla vindfällen är tillvaratagna finns det gott om energived som bör förädlas till flis. Nu är det hög tid att fundera på alternativa värmekällor på sin gård om man ännu har olja som huvudsaklig värmeråvara. Oljepriset stiger, som vi alla märkt och således blir det dyrare att värma sina fastigheter med den värdefulla oljan. Startar man sin planering nu på våren eller försommaren är det möjligt att projektet kan stå färdigt till nästa vinter.

Är Du intresserad av att få information om hur du kan bygga en värmecentral på din fastighet? Då är det nya bioenergiprojektet i Västra Nyland för dig. Träenergirådgivare Lennart Biström i Ekenäs ger råd vid förverkligandet av värmeanläggningar.

Lennart Biström
Tel 0400 486 347

CERTIFIERING

Text: Stefan Borgman

Ny certifieringsperiod 2011–2013.

Den nya certifieringsperioden inleddes med en offertbegäran av ackrediterade certifieringsbolag som utför revisioner. Dessutom har alla register med skogsägare, organisationer och företagare som deltar i PEFC:s gruppcertifiering uppdaterats. I maj 2012 kommer intyg om deltagandet i certifieringen att skickas ut till samtliga skogsägare som deltar i certifieringen. Företag och entreprenörer har möjlighet att på PEFC:s hemsida, http://www.pefc.fi/pages/fi/pefc-sertifikaatit-ja--merkki/alueelliset-yrittaejaetiedot.php, skriva ut intyg för egna behov.

Revisionen 2011

Certifieringsrevisionen 2011 för skogscentralen Kustens verksamhetsområde och Åland utfördes i september och oktober av Det Norske Veritas, DNV. Under revisionen framkom 6 avvikelser av kategori 2. Organisationer eller skogsägare som gjort sig skyldiga till avvikelserna har blivit informerade. Om avvikelser uppdagas kan det leda till att organisationen eller skogsägaren får en varning eller i värsta fall helt utesluts från certifieringsgruppen. Det är därför viktigt att alla som har förbundit sig till certifieringen följer de ikraftvarande kriterierna.

Avvikelserna 2011

1. Organisationer använder entreprenörer som inte förbundit sig till certifieringen.

2. Skogens hälsa
   2.1 Rottickan har bekämpats på endast 76 % av avverkningsarealen i riskområdet på Kustens skogscentral (kravet är 85 %).
   2.2 Drivningsskadorna överskrider gränsen på 4 % (femårsmedeltalet är 6,0 %).

3. Vattenvård
   Dikesdjup som överskrider alla rekommendationer, planerat dikesavbrott inte förverkligat och slambassäng grävd utan tröskel.

4. Anställdas grundkompetens
   Lagringsplats för virke invid busshållplats.

5. Arbetshälsa
   Entreprenörer saknar dokument över att företagshälsovården har skötts enligt lagen om företagshälsovård.

6. Arbetsgivarskyldigheter
   Brister i granskningen av erläggandet av skatte- och pensionsavgifter samt avsaknad av skriftliga arbetsavtal.

Med hänvisning till den nuvarande skogscertifieringsstandarden är det viktigt att alla kriterier uppfylls. Förseelser mot de ovan nämnda kriterierna får under inga omständigheter upprepas och det är av yttersta vikt att samtliga medlemmar i certifieringsgruppen följer certifieringskriterierna. Upprepade förseelser mot kriterierna kan leda till att certifikatet för hela certifieringsområdet dras in för en viss tid. Detta skulle vara en katastrof för hela näringen.

Text: Anne Rauhamäki

Nästan alla finländska skogsägare producerar PEFC-certifierat virke

Cirka 95 procent av ekonomiskogarna i Finland – antagligen också din skog - är certifierade enligt det nationella PEFC-systemet. Den senaste certifieringsgranskningen utfördes 2011 och intyget över deltagandet i certifieringen postas till skogsägarna i april.

Varför certifieras skogen?

Skogscertifiering är ett sätt att visa att skogar sköts på ett hållbart sätt. Det vill säga att mångfalden i skogsnaturen samt skogarnas kultur- och rekreationsvärden bevaras samtidigt som man idkar ett produktivt och socialt hållbart skogsbruk.

– Kriterierna för PEFC – certifieringen innehåller flera åtgärder som styr den praktiska skogsvården och drivningen. Dessa kriterier ska uppfyllas före certifikatet beviljas. Därför är certifieringen ett bra sätt att informera till exempel den som köper en produkt som tillverkats av trä på vilket sätt den finländska skogsvården i praktiken stöder en hållbar utveckling, berättar skogsexpert Lea Jylhä från MTK.

– För Finland har skogscertifieringen en speciellt stor betydelse därför att största delen av landets skogsprodukter exporteras utomlands till konsumenter som troligen inte har någon uppfattning om skogsbruket i Finland. Av den här orsaken lämpar sig PEFC-skogscertifieringen, som är känd också i exportländerna, bra för att berätta om hållbarheten i skogsbruket, påpekar PEFC Finlands marknadsföringschef Juha Uppa.

Deltagandet i certifieringen har gjorts mycket lätt

Skogsägarens intressebevakningsorganisationer har gjort deltagandet i certifieringen mycket enkelt för skogsägaren. I praktiken genomförs hela certifieringen som regionala gruppcertifieringar som inte förutsätter aktivt deltagande av skogsägaren. Det här betyder både att kostnaderna är mindre och att man upprätthåller mångfalden i naturen eftersom till exempel kraven med vilka man strävar efter att öka mångfalden i naturen riktas mot hela området och inte endast mot en enskild skogsbruksenhet.

– Gruppcertifieringen lämpar sig väl för Finland där nästan två tredjedelar av ekonomiskogarnas yta ägs av privata medborgare och familjer. Utan gruppcertifieringen skulle certifieringen vara dyr och besvärlig för små lägenheter, säger Jylhä. Vid en gruppcertifiering, som genomförs genom skogsägarnas organisationer, når man också skogsägarkåren på ett effektivt och omfattande sätt.

Hur fungerar regional gruppcertifiering?

Att delta i en certifiering är frivilligt. I en regional gruppcertifiering ansöker skogsägarnas förbund om skogscertifiering. Om skogsägaren är medlem i skogsvårdsföreningen och föreningen har beslutat att delta i skogscertifieringen är skogsägaren automatiskt med i certifieringen via föreningen. Om en medlem i en skogsvårdsförening inte vill delta i en gruppcertifiering kan hon eller han meddela det skriftligen till den egna skogsvårdsföreningen.

Sökande – det vill säga skogsägarnas förbund och därigenom skogsägaren – beviljas certifikat efter att ett certifieringsföretag har granskat att skogsbruket i området uppfyller de krav som ställs för certifieringen.

Vad är PEFC-skogscertifiering?

PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes) är ett internationellt certifieringssystem för skogar som främjar ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart skogsbruk överallt i världen. Cirka tio procent av världens skogar är certifierade – och av dem är två tredjedelar certifierade efter PEFC:s krav.

I PEFC-certifieringen ställer man ett stort antal krav på skogsvården som inriktas bland annat på att säkerställa mångfalden i skogarna, upprätthålla skogarnas välmående och tillväxt samt användning för rekreationsändamål. Ytterligare ställer man i PEFC-certifieringen krav på kontroll av de certifierade träbaserade råvarorna och träprodukterna ända från skogen via förädlingen till konsumenten.

Mera information: www.pefc.fi

DNV

DNV BUSINESS ASSURANCE

FOREST MANAGEMENT CERTIFICATE

Certifikat Nr. 89210CC2-2010-AE-FIN-FINAS

Härmed intygas att

SKOGSVÅRDSFÖRENINGEN SÖDRA SKOGSREVIRET R.F

Mannerheimgatan 9-11 A, 06100 Borgå

uppfyller kraven i Finlands PEFC skogscertifieringssystem

PEFC FI 1001:2009
PEFC FI 1002:2009

INOM KUSTENS REGIONENHET VID FINLANDS SKOGSCENTRAL.

Skogsägarförbundet Kusten rf upprätthåller register om skogsägarna samt aktörerna som förbundit sig till gruppcertifieringen.

Företaget ursprungligen certifierat:
28 november 2000

Certifikatet är giltigt till:
28 februari 2015

Ansvarig för revisionen:
Christian Hornborg
Revisionsledare

FINAS
Finnish Accreditation Service
S081 (EN ISO/IEC 17021)

Ort och datum:
Esbo, 16 februari 2012

för det ackrediterade organet:
DNV CERTIFICATION OY/AB, FINLAND

Kimmo Haarala
Ledningens representant

Lack of fulfilment of conditions as set out in the Certification Agreement may render this Certificate invalid.

DNV Certification OY/AB Keilaranta 5, 02150 Espoo, Finland. Telephone: +358 10 292 4200 – www.dnvba.com

STORMSKADOR, IGEN!

Text: Benjamin Leham

När jag på annandag jul öppnade ytterdörren hördes ett vinande dån från en närbelägen telefonmast. Jaha, tänkte jag, nu har vi en hårdare storm i antågande, det här låter inte som en ”normal” höststorm. Jag tänkte mig tillbaka till tiden för Janika-stormen den 14 november 2001 och insåg att nu skulle telefonerna börja gå heta. Elavbrott och störningar i vattendistributionen samt ett antal textmeddelanden av oroliga skogsägare bekräftade ytterligare mina farhågor. När vardagen kom emot var det dags att börja ta emot samtal från skogsägare och enbart mellan annandag jul och nyår ringde ett 40-tal skogsägare till mig för att rapportera om stormskador i Esbo, Vanda och Klemetskog. Läget var ungefär det samma i Kyrkslätt och Sjundeå, kanske litet lindrigare. Det värst drabbade området inom reviret fanns dock längst västerut i Bromarv och Tenala.

Med facit på hand kan jag konstatera att med de vindfällen som avverkats på mitt ansvarsområde är mängden vindfällen uppe i ca 10 000 m3, alltså något mindre än efter Janika-stormen då 17 000 m3 vindfällen avverkades. Då uppstod många nya förnyelseytor medan det nu uppkommit endast ett fåtal halv hektars ytor som man kan förnya med KEMERA-medel. De största skadorna har uppkommit i nygallrade bestånd och intill kanter av förnyelseytor. På hela revirets område uppskattades stormskademängden till ca 100 000 m3. I praktiken har det visat sig att man tenderar att underskatta mängden vindfällen i värderingarna och mängderna är ofta betydligt större.

Resursbristen blev genast påtaglig och ett antal motokedjor från Östra Nyland flyttades tillfälligt västerut. Upparbetningen av vindfällena är ett långsamt arbetsmoment och har tärt på resurserna. I praktiken är det dessutom så att på samma gång som maskinerna avverkar vindfällen utjämnas någon vindfälleskant, någon yta förstoras och skogsägaren vill kanske avverka ytterligare skogar som löper risk att stormskadas. Således blev avverkningsmängderna stora, fastän vi strax före jul stod i ett läge då en regnig senhöst omöjliggjort de flesta utdrivningarna. Stormskadorna kunde man däremot ta itu med omedelbart.

Virkesaffärerna som slutits med våra största köpare räddade situationen och med facit på hand kan man säga att revirets medlemmar fått ett bra pris jämfört med andra stormskadade om-

råden i Västra Finland. Hur vi klarar slutet på avverkningssäsongen kommer dock att vara en stor utmaning. I skrivande stund är grantimmermängden som kommer ut från skogarna så stor att åtminstone de inhemska marknaderna verkar mättade.

Således kommer det antagligen att bli en del vindfällen som inte kan klassas som timmer och det är i de fall som man hoppas att skogsägarna skulle ha sin skog stormskadeförsäkrad. En försäkring ersätter eventuella värdeförluster när timmer klassas som massaved p.g.a. stormskador. Det lönar sig alltså att se över skogsförsäkringarna eftersom dessa stormar tenderar att bli allt vanligare.

Likaså lönar det sig att ta en tankeställare när man rör sig i gamla bestånd, att gallra dem är inte ekonomiskt lönsamt och här skapar man direkt tillfällen för stormarna att komma in och förorsaka skador. Planering av avverkningarna så att de är stormhärdigare är också ett viktigt moment och kan gärna göras i samråd med grannarna.

Kom ihåg att upparbetning av vindfällen manuellt är ett farligt arbete så anlita reviret om du är osäker på hur det skall göras.

PERSONALKARTA / HENKILÖSTÖKARTTA

Beata Forslund

e-post fornamn.efternamn@revir.org, s-posti etunimi.sukunimi@revir.org

LEDNINGEN - JOHTO

Magnus Wiksten
Verksamhetsled.
Toiminnanjohtaja
040 594 8930

Agneta Wendelin
kontorschef
toimistopäällikkö
040 546 5019

Stefan Borgman
utvecklingschef
kehittämispäällikkö
040 158 8815

TEAM 1 SYDSPETSEN / ETELÄKÄRKI

Stefan Sundqvist
revirinstruktör
alueneuvoja
0400 226 058

Hans Randström
revirinstruktör
alueneuvoja
0400 310 434

Peter Lindholm
revirinstruktör
alueneuvoja
0400 114 380

Fredrik Bäcklund
arbetsledare
työnjohtaja
040 515 5728

Mikael Byman
arbetsledare
työnjohtaja
0400 216 015

ESBO KONTOR / ESPOON TOIMISTO
Esbogatan/Espoonkatu 4, 02770 ESBO/ESPOO
Tel./Puh. 019-241 5800, Fax/Faksi 09-855 0053, esbo@revir.org

TEAM 3 MELLANNYLAND / KESKI-UUSIMAA

Tom Grönholm
revirinstruktör
alueneuvoja
0400 471 614

Mikael Moring
revirinstruktör
alueneuvoja
040 1648505

Benjamin Leham
revirinstruktör
alueneuvoja
040 548 9194

Peter Arnkil
arbetsledare
työnjohtaja
0400 473 043

TEAM 4 BORGÅ-SIBBO / PORVOO-SIPOO

Ove Simosas
revirinstruktör
alueneuvoja
0400 434 459

Christer Ahlberg
virkesförman
hankintaesimies
0400 615 223

Niklas Furu
revirinstruktör
alueneuvoja
0400 615 224

Ralf Bergström
revirinstruktör
alueneuvoja
0400 866 970

TEAM 5 ÖST / ITÄ

Rune Grönberg
revirinstruktör
alueneuvoja
0400 214 822

Lars-Erik Eriksson
revirinstruktör
alueneuvoja
040 548 9195

Anders Gullqvist
revirinstruktör
alueneuvoja
040 719 4033

Mikael Fabritius
revirinstruktör
alueneuvoja
040 552 8590

Ulla Inkeroinen
revirinstruktör
alueneuvoja
050 537 6598

John Arnkil
arbetsledare
työnjohtaja
0400 212 138

LOVISA KONTOR / LOVIISAN TOIMISTO

Beata Forslund

Heidi Hurmerinta

Drottninggatan/Kuningattarenkatu 9
07900 LOVISA/LOVIISA
Tel./Puh. 019-509 014, Fax/Faksi 019-509 189
lovisa@revir.org

www.revir.org

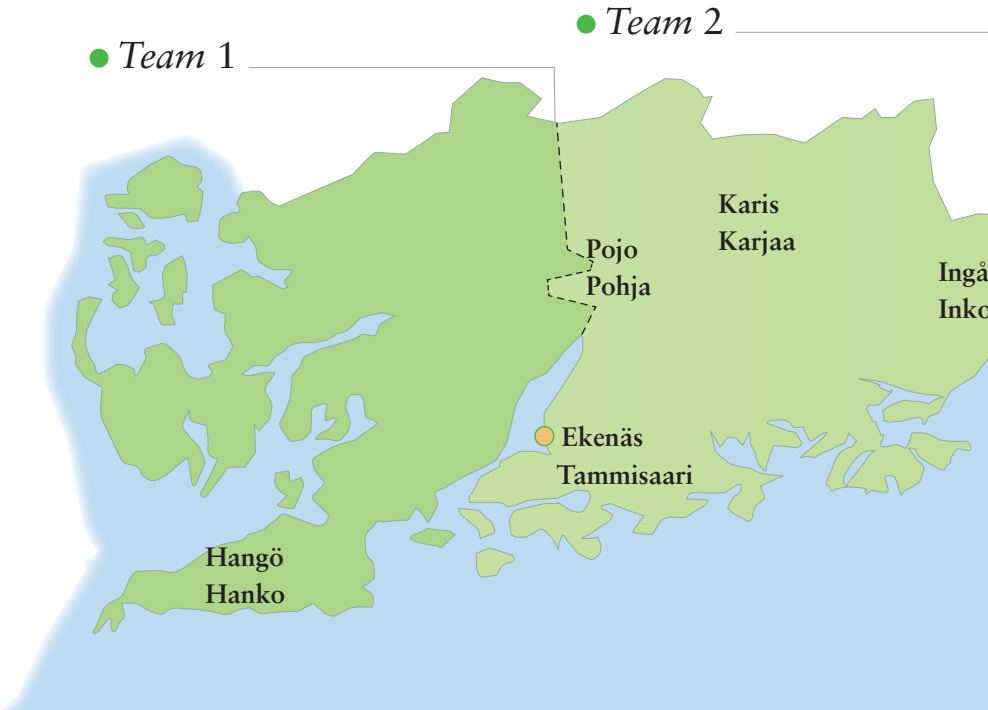

EKENÄS KONTOR / TAMMISAAREN TOIMISTO

Monica Lignell
Gunilla Lönnroth

Formansallén/Ajurinpuisto 2
10600 EKENÄS/TAMMISAARI
Tel./Puh. 019-241 5800
Fax/Faksi 019-241 5805
ekenas@revir.org

TEAM 2 RASEBORG / RAASEPORI

Eero Uggelberg
revirinstruktör
alueneuvoja
0400 471 613

Lennart Biström
revirinstruktör
alueneuvoja
0400 486 347

Henrik Holmberg
arbetsledare
työnjohtaja
0400 988 327

Tomas Korkman
revirinstruktör
alueneuvoja
0400 825 655

Vesa Pulkkanen
arbetsledare
työnjohtaja
0500 186 349

Rolf Wickström
revirinstruktör
alueneuvoja
040 544 8922

Torolf Finnbäck
revirinstruktör
alueneuvoja
0400 495 682

Stefan Rosenberg
arbetsledare
työnjohtaja
040 503 8833

Björn Arnold-Larsen
arbetsledare
työnjohtaja
0400 214 825

BORGÅ KONTOR / PORVOON TOIMISTO

Veronica Lindén
Anita Ek
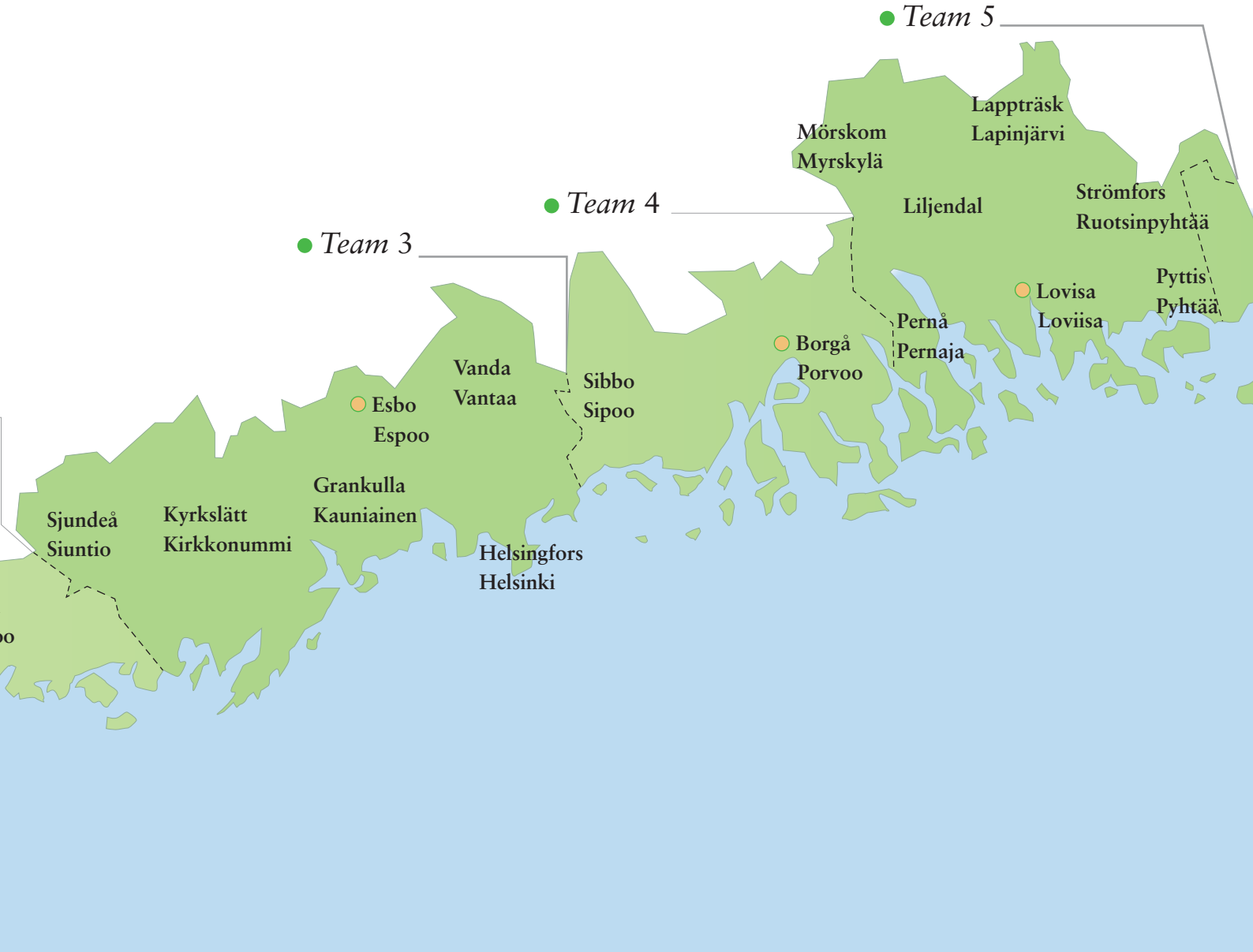
Mannerheimgatan/Mannerheiminkatu 9-11 A
06100 BORGÅ/PORVOO
Tel./Puh. 019-580 993, Fax/Faksi 019-580 051
borga@revir.org